

Απρόσκλητοι βοηθοί

Αίλιανός, Περί ιδιότητος 2.8 (διασκευή)

Ο Κλαύδιος Αίλιανός (περ. 170-235 μ.Χ., βλ. και Ενότητα 1) στο έργο του Περί ζώων ιδιότητος, μέσα από διηγήσεις παράξενων ιστοριών που αφορούν τα διάφορα είδη του ζωικού βασιλείου, προωθεί τη στωική αντίληψη για τη σοφία της φύσης. Χαρακτηριστική είναι η διήγησή του για τη βοήθεια που προσφέρουν τα δελφίνια στους ψαράδες της Εύβοιας.

Οἱ Εὐβοεῖς ἀλιεῖς τοῖς δελφῖσι ἰσομοιρίαν τῆς θήρας ἀπονέμουσι. Καὶ ἡ ἄγρα τοιαύτη ἐστί. Τῆς πρώρας τῶν ἀκατίων κοίλας τινὰς ἐξαρτῶσιν ἐσχαρίδας πυρὸς ἐνακμάζοντος· καὶ εἰσὶ διαφανεῖς, ὥς καὶ στέγειν τὸ πῦρ καὶ μὴ κρύπτειν τὸ φῶς. Οἱ τοίνυν ἰχθύες δεδιότες τὴν αὐγὴν πλησιάζουσι μαθεῖν βουλόμενοι τοῦ φοβοῦντος σφᾶς τὴν αἰτίαν· εἴτα ἐκπλαγέντες πρὸς τινὶ πέτρᾳ ἡσυχάζουσιν ἄθροοι παλλόμενοι τῷ δέει. Οἱ δὲ παρανηχόμενοι δελφῖνες τοὺς ἐξωτέρω τῶν ἰχθύων φοβοῦντες ὠθοῦσι καὶ τοῦ διαδιδράσκειν ἀναστέλλουσιν. Οὐκοῦν ἐκεῖνοι πιεζόμενοι πανταχόθεν καὶ τρόπον τινὰ κεκυκλωμένοι ἀλίσκονται. Καὶ οἱ δελφῖνες προσίασιν ὥς ἀπαιτοῦντες τοῦ κοινοῦ πόνου τὴν ἐπικαρπλίαν τὴν ὀφειλομένην σφίσιν ἐκ τῆς νομῆς, καὶ οἷ γε ἀλιεῖς πιστῶς καὶ εὐγνωμόνως ἀφίστανται τοῖς συνθήροις τοῦ δικαίου μέρους, εἰ βούλονται καὶ πάλιν σφίσι συμμάχους ἀκλήτους παρεῖναι.

Μετάφραση

Οἱ Εὐβοεῖς ἀλιεῖς ἀπονέμουσι τοῖς δελφῖσι ἰσομοιρίαν τῆς θήρας.
Ο ψαράδες της Εύβοιας δίνουν στα δελφίνια ἴσο μερίδιο ἀπὸ τὴν ψαριά.

Καὶ ἡ ἄγρα ἐστὶ τοιαύτη.
Και ὁ τρόπος τοῦ ψαρέματος εἶναι τέτοιος.

Τῆς πρῶρας τῶν ἀκατίων ἐξαρτῶσιν τινὰς κοίλας ἐσχαρίδας
Απὸ τὴν πλῶρη τῶν πλοιαρίων κρεμοῦν κάποιες κοίλες μικρὲς σχάρες

ἐνακμάζοντος πυρὸς·
που πάνω τοὺς καίει φωτιά.

καὶ εἰσὶ διαφανεῖς, ὥς καὶ στέγειν τὸ πῦρ καὶ μὴ κρύπτειν τὸ φῶς.
καὶ εἶναι διαφανεῖς, ὥστε καὶ νὰ προστατεύουν τὴ φωτιά καὶ νὰ μὴν κρύβουν τὸ φῶς.

Οἱ ἰχθύες τοίνυν δεδιότες τὴν αὐγὴν πλησιάζουσι βουλόμενοι μαθεῖν
Τὰ ψάρια λοιπὸν ἐπειδὴ φοβοῦνται τὴ λάμψη, πλησιάζουν ἐπειδὴ θέλουν νὰ μάθουν

τὴν αἰτίαν τοῦ φοβοῦντος σφᾶς·
τὴν αἰτία αὐτοῦ που φοβίζει αὐτούς.

εἴτα ἐκπλαγέντες ἡσυχάζουσιν ἄθροοι πρὸς τινὶ πέτρᾳ
Ἐπειτα σαστισμένα κουρνιάζουν ὅλα μαζί κοντὰ σὲ κάποιο βράχο

παλλόμενοι τῷ δέει.
τρέμοντας ἀπὸ τὸ φόβο τοὺς.

Οἱ δὲ δελφῖνες παρανηχόμενοι φοβοῦντες τῶν ἰχθύων τοὺς ἐξωτέρω
Καὶ τὰ δελφίνια που κολυμποῦν κοντὰ, φοβίζοντας ἀπὸ τὰ ψάρια ὅσα βρίσκονται ἐξω ἐξω

ῥωθοῦσι καὶ ἀναστέλλουσιν τοῦ διαδιδράσκειν.
τὰ σπρώχνουν καὶ ἐμποδίζουν ἀπὸ τὸ νὰ ξεφύγουν.

Οὐκοῦν ἐκεῖνοι πιεζόμενοι πανταχόθεν
Λοιπὸν ἐκεῖνα ἐπειδὴ πιέζονται ἀπὸ ὅλες τὶς πλευρές

καὶ κεκυκλωμένοι τινὰ τρόπον ἀλίσκονται.
καὶ ἐπειδὴ εἶναι περικυκλωμένα κατὰ κάποιο τρόπο συλλαμβάνονται.

Καὶ οἱ δελφῖνες προσίασιν ὥς ἀπαιτοῦντες τὴν ἐπικαρπλίαν τοῦ κοινοῦ πόνου
Καὶ τὰ δελφίνια πλησιάζουν σαν νὰ απαιτοῦν τὸ μερίδιο ἀπὸ τὸν κοινὸ μόχθο

τὴν ὀφειλομένην σφίσιν ἐκ τῆς νομῆς,
τὸ ὁποῖο οφείλεται σ'αυτούς ἀπὸ τὴν ψαριά,

καὶ οἱ ἀλιεῖς γε πιστῶς καὶ εὐγνωμόνως
καὶ οἱ ψαράδες βέβαια με εὐλικρίνεια καὶ εὐγνωμοσύνη

ἀφίστανται τοῖς συνθήροις, τοῦ δικαίου μέρους
ἀποχωρίζονται γιὰ χάρη τῶν συντρόφων τοὺς στὸ ψάρεμα τὸ μερίδιο που τοὺς ἀναλογεῖ

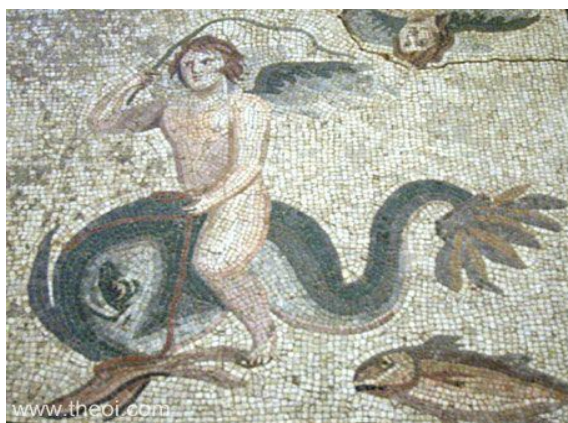
εἰ βούλονται καὶ πάλιν παρεῖναι σφίσι ἀκλήτους συμμάχους.
αν θέλουν καὶ πάλι νὰ συντροφεύουν αὐτούς σαν ἀπρόσκλητοι σύμμαχοι.

Ερωτήσεις κατανόησης

1. Πώς ψάρευαν οι ψαράδες της Εύβοιας;
2. Με ποιον τρόπο αντιδρούν τα ψάρια στο τέχνασμα των ψαράδων και πώς βοηθούν στο ψάρεμα τα δελφίνια που παρακολουθούν τη σκηνή;
3. Πώς εκφράζουν την ευγνωμοσύνη τους προς τα δελφίνια οι ψαράδες;
4. Ποια τεχνική ψαρέματος που χρησιμοποιείται ακόμα στις μέρες μας σας θυμίζει η περιγραφή του Αιλιανού;

arxaia-latinika.gr

Γ. Τα είδη των προσδιορισμών

ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

ΟΝΟΜΑΤΙΚΟΙ

Ομοιόπτωτοι:

παράθεση
επεξήγηση
επιθετικός
κατηγορηματικός

Ετερόπτωτοι:

σε γενική
σε δοτική
σε αιτιατική

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟΙ

επιρρήματα

πλάγιες πτώσεις

επιρρηματικές μετοχές

δευτ. επιρρ. πρότασεις

εμπρόθετες φράσεις

απαρέμφата

επιρρ. κατηγορούμενο

προληπτ. Κατηγορούμενο

Εκφράζουν:

τόπο

χρόνο

τρόπο, μέσο, όργανο, συνοδεία

ποσό

αιτία, σκοπός, αποτέλεσμα

αναφορά

όρος, προϋπόθεση

εναντίωση, παραχώρηση

βεβαίωση, άρνηση

δισταγμός, πιθανότητα

ΟΝΟΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

Ονοματικοί λέγονται οι δευτερεύοντες όροι της πρότασης που προσδιορίζουν ουσιαστικά, επίθετα ή άλλες λέξεις.

Χωρίζονται σε:

- ομοιόπτωτους
- ετερόπτωτους

A) Ομοιόπτωτοι ονοματικοί προσδιορισμοί λέγονται οι προσδιορισμοί που συμφωνούν στην πτώση με τη λέξη που προσδιορίζουν και είναι οι εξής:

- **Παράθεση**: Κῦρος, ὁ Περσῶν βασιλεύς.
- **Επεξήγηση**: Ὁ στρατηγός Ἐπαμεινώνδας.
- **Επιθετικός**: Τά πονηρά κέρδη.
- **Κατηγορηματικός**: Πᾶσαν ὑμῖν τήν ἀλήθεια ἐρῶ.

B) Ετερόπτωτοι ονοματικοί προσδιορισμοί λέγονται οι προσδιορισμοί που δε συμφωνούν στην πτώση με τη λέξη που προσδιορίζουν και τίθενται σε πτώση:

- **Γενική**: Οἱ χρηστοί τῶν ἀνθρώπων.
- **Δοτική**: Ἀκόλουθα τούτοις πράττω.
- **Αιτιατική**: Τυφλός τά ὦτα τόν τέ νοῦν τά ὄμματ' εἶ.

ΕΠΙΡΡΗΜΑΤΙΚΟΙ ΠΡΟΣΔΙΟΡΙΣΜΟΙ

Οι επιρρηματικοί προσδιορισμοί προσδιορίζουν κυρίως ρήματα αλλά και άλλες λέξεις και εκφράζουν ποικίλες επιρρηματικές σχέσεις: τόπο, χρόνο, ποσό, αιτία, εναντίωση, συνοδεία κλπ. Υπάρχουν διάφοροι τρόποι για να διατυπώσουμε αυτές τις επιρρηματικές σχέσεις, όπως:

- επιρρηματικές μετοχές
- επιρρήματα
- πλάγιες πτώσεις
- εμπρόθετοι προσδιορισμοί
- δευτερεύουσες επιρρηματικές προτάσεις κλπ.

Παραδείγματα:

1. Ἐνταῦθα Κύρου βασίλεια (= ανάκτορα) ἦν.
2. Εὐλαβοῦ (= να φυλάγεσαι από) τὰς διαβολάς, **κὰν ψευδεῖς ὥσιν**.
3. Ἴσως οὖν εἴποιμεν ἂν τοῦτο.

arxaia-latinika.gr